

POSTANOWIENIE

Dnia 19 stycznia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa Prokuratora Okręgowego w G.
przeciwko W. J., F. D. i B. sp. z o.o. z siedzibą w K.
o ustalenie nieważności czynności prawnej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 19 stycznia 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego W. J.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 12 stycznia 2016 r., sygn. akt I ACa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wtedy może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania musi być oparte na ocenie, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Pozwany wniosk o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) związanego z potrzebą sformułowania przez Sąd Najwyższy odpowiedzi na pytanie dotyczące zakresu związania orzeczeniem sądu wieczystoksięgowego w innych postępowaniach oraz z uwagi na nieważność postępowania będącą konsekwencją jej rozpoznania w warunkach stanu rzeczy osądzonej (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.) i oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

Nieważność postępowania będącą konsekwencją stanu rzeczy osądzonej ma miejsce wtedy, gdy sąd wyda orzeczenie co do istoty sprawy, w której już wcześniej zapadło prawomocne orzeczenie o takim charakterze. W niniejszej sprawie taka sytuacja oczywiście nie występuje, gdyż orzeczenie, na które powołuje się skarżący zapadło przed Sądem Okręgowym w K. (II C [...]) i Sądem Apelacyjnym w [...] (ACa [...]) w sprawie z powództwa F. D., która tu występuje w roli pozwanej, a o oddaleniu jej powództwa w tamtej sprawie zadecydowało stanowisko, że nie przysługuje jej legitymacja czynna do dochodzenia zgłoszonego roszczenia. Sądy rozpoznające tę sprawę nie oceniły zatem okoliczności decydujących o ważności oświadczenia prowadzącego do ustanowienia hipoteki, którego dotyczy postępowanie w niniejszej sprawie.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego wymaga przedstawienia problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 października 2001 r., I PKN 129/01, OSNP 2003, nr 18, poz. 436). Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację juretyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których zagadnienie powstało. Zagadnienie to powinno być „istotne” z uwagi na wagę przedstawionego przez skarżącego problemu interpretacyjnego dla systemu prawa. Skoro jednak skarga kasacyjna wnoszona jest w konkretnej sprawie, to zarówno charakter zgłoszonego w niej roszczenia, jak i ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy byłby związany przy rozpoznawaniu skargi kasacyjnej (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2

k.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym i pozwalać na jego rozstrzygnięcie.

Pytanie sformułowane przez skarżącego nie ma cech zagadnienia prawnego w znaczeniu przytoczonym wyżej. Nie ma wątpliwości, że wpis do księgi wieczystej jest orzeczeniem. Zapada ono jednak w postępowaniu, w którym ustawodawca przewidział ograniczoną kognicję sądu (art. 626⁸ k.p.c.). Z art. 626⁸ § 2 k.p.c. wynika, że sąd prowadzący księgi wieczyste ocenia jako materiał dowodowy jedynie dokumenty; innym materiałem dowodowym sąd nie dysponuje i nie może dysponować. Dokumenty stanowiące podstawę wpisu są składane równocześnie z wnioskiem o wpis, a to oznacza, że w zasadzie podstawą orzekania sądu wieczystoksięgowego jest stan rzeczy z chwili złożenia wniosku (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 25 stycznia 2012 r., V CSK 33/11, nie publ.). Oznacza to, że wszelkie kwestie sporne dotyczące ewentualnych wad oświadczeń woli podlegających ujawnieniu w księgach wieczystych rozstrzygane są poza postępowaniem wieczystoksięgowym. Ustawodawca przewidział roszczenia, przy wykorzystaniu których może dojść do skorygowania stanu wpisów dokonanych w księdze wieczystej, tak by odpowiadały one stanowi rzeczywistemu. Roszczenia te dochodzone są oczywiście już po uprawomocnieniu się wpisu, a ich uwzględnienie może doprowadzić do dokonania w księdze wieczystej kolejnych wpisów, ujawniających rzeczywisty stan prawny. Taki charakter ma roszczenie o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym (art. 10 ustawy o księgach wieczystych i hipotece), ale i roszczenie o ustalenie prawa lub stosunku prawnego (art. 189 k.p.c.)(uchwała Sądu Najwyższego z 14 marca 2014 r., III CZP 121/13, OSNC 2015, nr 2, poz. 15).

Odnosząc się do oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania, stwierdzić należy, że skonfrontowanie uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z motywami zaskarżonego wyroku nie pozwala stwierdzić, żeby skarga pozwanego była uzasadniona w sposób oczywisty. Oczywista zasadność skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wiąże się z ewidentną i widoczną już na pierwszy rzut oka wadliwością zaskarżonego orzeczenia, której stwierdzenie nie wymaga prowadzenia bardziej złożonych rozumowań (por. m.in.

postanowienia Sądu Najwyższego: z 24 stycznia 2011 r., IV CSK 485/10, nie publ. oraz z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, BSN 2003, nr 5, poz. 8). W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie uzasadniono tego rodzaju wadliwości zaskarżonego orzeczenia ani tego rodzaju wadliwości postępowania przeprowadzonego przed Sądem drugiej instancji. Rozważenie przez Sąd drugiej instancji zarzutów naruszenia prawa procesowego odnoszących się do pozytywnego (art. 365 § 1 k.p.c.) i negatywnego (art. 366 k.p.c.) skutku prawomocności, w warunkach gdy apelujący powołał się wyłącznie na zarzut naruszenia art. 366 k.p.c., nie stanowi o przekroczeniu zakresu kognicji sądu apelacyjnego.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

jw